

di - vam, kde můj mi - ly je - dě dněs.

a) Zmocněný ton nápěvu

Do určitých záhybů nápěvných byla však píseň vpravena hlavně akustickým vlivem.

Nesnadno až věriti, jak těžko jest zlomiti náhle ton v jeho výšce, zaujal-li cele naši mysl a jest-li v ní podepřen jinými tony, jež s ním buď zároveň, neb za sebou vyznívaly t. zv. čistými intervally.

Opanuje-li naši mysl ton *j* tím, že dlouho vyzníval, zhusta se opakoval, je-li tento ton v času kdykoliv ve svojí výšce dobře zladen tonem *c* neb i *c*¹, tož tak se upevní, že sotva nejlepší zpěvák toninou celého toho svazu tonů náhle pohne. Tak jeden ton o druhý se opírá, že nemožno oním tonem *j* něco níže neb výše pohnouti, aby se tony, jež jej akusticky ladí, napřed nepozměnily. Psychologický nárok na takový zmocněný ton má prvý ton v písni.

Průběhem písně podepře se akusticky tento prvý ton a od toho okamžiku těžko jest se mu pozměniti. Naopak pod jeho vlivem shrnují se ostatní tony písně a proudí jako po koleji.

I mysl se k němu častěji vrací, ton se opakuje, zmocňuje, i není divu, když z 1000 písní 500 jich počátečním tonem se i zakončuje.

Jest to nej přirozenější způsob zakončovací v tom případě, že zmocněný ton se nepozměnil.

Ale jinak jest se mnohdy diviti, že skladatel lidový na konci písně našel zase prvý ton, aby jím ukončil. V tom případě napomáhá jednotě toniny sdružená hra hudeců.

O stálosti zmocněného tonu svědčilo by i mnoho nápěvků mluvy.

Tak na př. čtyři starousedlé sousedy rozpoznávati bylo možno dle zmocněných tonů jejich nápěvků mluvy.

Tvrdošijně vracel se prvý z nich k tonu *Ź*, druhý k tonu *A*, třetí k tonu *d* a čtvrtý k tonu *f*. Rozhodují o zmocněném tonu i fyziologické příčiny; každý člověk má svůj vlastní zmocněný ton, z kterého moduluje.

b) Mrtvé body a oživené vlnky nápěvu.

Jisto jest, že na tonech, jež ladí hlavní ton, závislá jest celková nápěvná vlna písně. Ony jsou mrtvé body, tony, nápěvu; ucho je lehce najde, na nich s jistotou intonační spočine, k nim lehce spěje a nerádo je opouští.

Jest jimi přesně určena meze výšky, do které nápěv se vypíná, dno hloubky, do které klesá: na nich se obrací nápěv, ony dělají vrcholy písně.